

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

**Charm. Fizikaviy va mexanik sinovlar. Yirtilish yukini aniqlash. 2-Qism.
Ikki qirrali yirtilish**

(ISO 3377-2:2016, IDT)

Rasmiy nashr

O‘zbekiston standartlar instituti

Toshkent

So‘z boshi

1 O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan QABUL QILISHGA TAQDIM ETILDI.

2 O‘zbekiston standartlar institutining 2024-yil 12 - avgustdagi 45/XSt-son buyrug‘i bilan TASDIQLANDI.

3 Ushbu standart ISO 3377-2:2016 “Leather. Physical and mechanical tests. Determination of tear load. Part 2. Double edge tear” xalqaro standartiga aynan o‘xshash.

4 DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu standart va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi. Ushbu standartni qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi muvofiq axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

Kirish

ISO (Xalqaro Standartlashtirish Tashkiloti) - milliy standartlar organlari (ISO a'zo organlar) butun dunyo federatsiyasi hisoblanadi. Xalqaro standartlarni tayyorlash bo'yicha ishlar odatda ISO texnik qo'mitalari tomonidan amalga oshiriladi. Texnik qo'mita tashkil etilgan mavzudan manfaatdor bo'lgan har bir a'zo organ ushbu qo'mitada vakillik qilish huquqiga ega. Ishda ISO bilan hamkorlik qiluvchi xalqaro tashkilotlar, davlat va nodavlat tashkilotlar ham ishtirok etmoqda. ISO Xalqaro elektrotexnika komissiyasi (IEC) bilan elektr standartlashtirishning barcha masalalari bo'yicha yaqin hamkorlik qiladi.

Ushbu hujjatni ishlab chiqishda qo'llaniladigan va uni qo'llab-quvvatlashga mo'ljallangan protseduralar ISO/IEC direktivalarining 1-qismida tasvirlangan. Xususan, har xil turdagi ISO hujjatlari uchun turli tasdiqlash mezonlari talab qilinishini ta'kidlash lozim. Ushbu hujjat ISO/IEC direktivalarining 2-qismining tahrir qoidalariga muvofiq tuzilgan (www.iso.org/directives ga qarang).

E'tibor bering, ushbu hujjatning ayrim elementlari patent huquqlariga bog'liq bo'lishi mumkin. ISO har qanday yoki barcha bunday patent huquqlarini aniqlash uchun javobgar emas. Hujjatni ishlab chiqish jarayonida aniqlangan har qanday patent huquqlarining tafsilotlari Kirish qismi va/yoki olingan ISO patent deklaratsiyalari ro'yxatida keltirilgan (www.iso.org/patents ra qarang).

Ushbu hujjatda foydalanilgan har qanday savdo nomi foydalanuvchilarga qulaylik sifatida taqdim etilgan ma'lumotdir va tasdiqni tashkil etmaydi.

Muvofiqlikni baholash bilan bog'liq ISO maxsus atama va iboralarining ma'nosini tushuntirish uchun, shuningdek, savdodagi texnik to'siqlar (TBT) bo'yicha ISOning JST tamoyillariga muvofiqligi haqidagi ma'lumot uchun quyidagi URL manziliga qarang: Muqaddima - Qo'shimcha ma'lumot Ushbu standartning ba'zi elementlari patent huquqlari subekt bo'lishi mumkinligi ehtimolga e'tibor qaratilmoqda. ISO bunday patent huquqlarini aniqlash uchun javobgar emas.

ISO 3377-2 CEN / TK 289, charm, charm texnologlari va kompaniyaning kimyo ittifoqining fizikaviy sinovlari bo'yicha komissiya (IUP, IULTCS komissiyasining fizikaviy sinovlari bo'yicha komissiya tomonidan tayyorlangan), ISO va CEN (Vena kelishuvi) o'rtasidagi texnik hamkorlik to'g'risidagi shartnomaga muvofiq.

Dastlabki 1897 yilda hosil bo'lgan IULTCS Fan va charm texnikasini rivojlantirish uchun professional charm jamiyatlarining tashkil etilishi. IULTCS tarkibida charmnini tanlash va sinovi qilish va sinovi qilishning xalqaro usullarini yaratish uchun javobgar bo'lgan uchta komissiya mavjud. ISO IULTCSni charm uchun sinov usullarini tayyorlash bo'yicha xalqaro standartlashtiruvchi organ sifatida tan oladi.

Ushbu ikkinchi nashr birinchi nashrni (ISO 3377-2: 2002) bekor qiladi va almashtiradi, uning o'rniga 7-bandning f) bandini ISO 2419:2012 standartiga moslashtirish uchun kichik tahrirni tashkil etadi.

ISO 3377 charm umumiy nomi ostida quyidagi qismlardan iborat. Fizikaviy va mexanik sinovlar. Kuchlanish yukini aniqlash:

- 1-qism: Bir qirrali yirtilish
- 2-qism: Ikki qirrali yirtilish.

Ushbu standartni talqin qilish yoki qo'llashda tushunmovchiliklar yuzaga kelganda standartning asli yozilgan tillarining biridan foydalanish tavsiya etiladi.

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

**Charm. Fizikaviy va mexanik sinovlar. Yirtilish yukini aniqlash. 2-Qism.
Ikki qirrali yirtilish**

**Кожа. Физические и механические испытания. Определение раздирающей
нагрузки. Часть 2. Метод раздира по одной кромке**

**Leather. Physical and mechanical tests. Determination of tear load.
Part 2. Double edge tear**

Amalga kiritish sanasi 12.10.2024

1 Qo‘llanish doirasi

ISO 3377 ning ushbu qismi ikki qirrali yirtilish yordamida charmning yirtilib ketish kuchini aniqlash usulini belgilaydi. Usul ba‘zan shimning yirtilishi deb ta’riflanadi. Bu barcha turdagi charmga tegishli.

2 Standartlarga havolalar

Quyidagi havola qilingan hujjatlar ushbu standartni qo‘llash uchun ajralmas hisoblanadi. Sanasi ko‘rsatilgan havolalar uchun faqat keltirilgan nashr qo‘llaniladi. Sanasi ko‘rsatilmagan havolalar uchun havolali hujjatning so‘nggi nashri (shu jumladan har qanday o‘zgartirishlar) qo‘llaniladi.

ISO 2418 Charm. Kimyoviy, fizik-mexanik va chidamlilik sinovlari. Namuna olish joyi (Leather. Chemical, physical and mechanical and fastness tests. Sampling location)

ISO 2419 Charm. Fizikaviy va mexanik sinovlar. Namuna tayyorlash va tozalash (Leather. Physical and mechanical tests. Sample preparation and conditioning).

ISO 2589 Charm. Fizikaviy va mexanik sinovlar. Qalinligini aniqlash (Leather. Physical and mechanical tests. Determination of thickness)

ISO 7500-1 Metall macharmallar. Statik bir o‘qli sinov mashinalarini tekshirish. 1-qism. Kuchlanish / siqish sinov mashinalari. Kuch o‘lchash tizimini verifikatsiya qilish va kalibrlash (Metallic macharmals. Verification of static uniaxial testing machines. Part 1: Tension/compression testing machines. Verification and calibration of the force-measuring system).

3 Tamoyil

Muayyan shakldagi teshikka ega bo‘lgan to‘rtburchaklar shaklidagi sinov bo‘lagi cho‘zilishni tekshirish mashinasining qisqichlariga birlashtirilgan bir juft tutqichning yuqoriga

ko'tarilgan uchlariga joylashtiriladi. Sinov namunasini ajratishda qo'llaniladigan eng katta kuch qayd etiladi.

4 Qurilma

4.1 Cho'zilish sinov mashinasi bilan

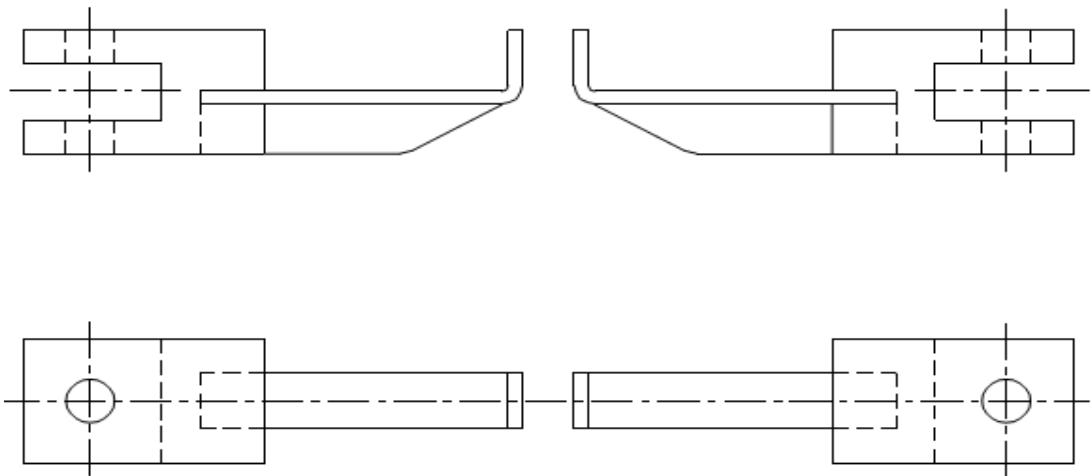
- tekshirilayotgan namunaga mos keladigan kuchlar diapazoni,
- ISO 7500-1 standartining 2-klassda ko'rsatilganidek, kamida 2 % aniqlik bilan kuchni qayd etish vositasi;

- qisqichlarning bir xil kengayish tezligi $100 \text{ mm/min} \pm 20 \text{ mm/min}$.

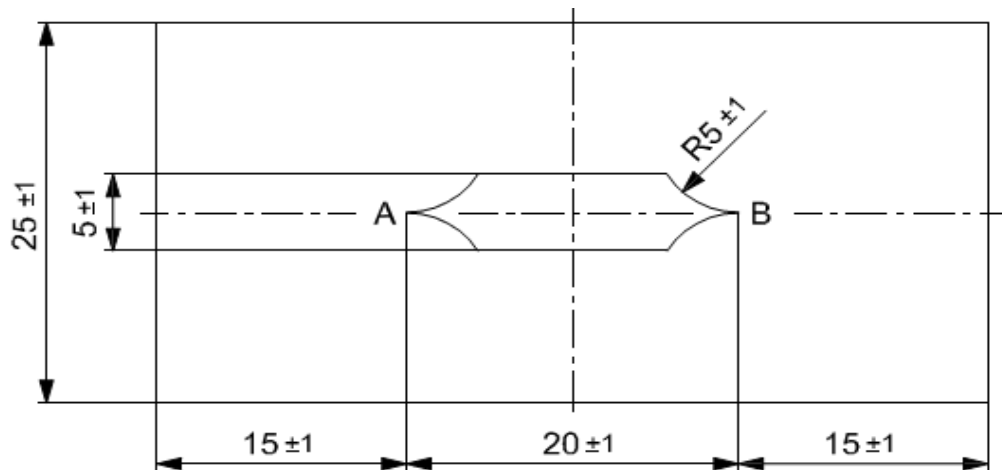
4.2 Har biri kengligi $10 \text{ mm} \pm 0,1 \text{ mm}$ va qalinligi $2 \text{ mm} \pm 0,1 \text{ mm}$ bo'lgan po'latdan yasalgan tasmadan iborat bo'lgan, 1-rasmda ko'rsatilganidek, qattiq chiziq hosil qilish uchun bir uchida to'g'ri burchak ostida egilgan sinov qismi ushlagichlari minimal uzunligi $12 \text{ mm} \pm 0,1 \text{ mm}$. Tutqichlar qisish sinov mashinasining (4.1) qisqichlariga mos keladi yoki ularni almashtiradi.

4.3 ISO 2589 ga muvofiq qalinlik o'lchagichi.

4.4 ISO 2419 standartida ko'rsatilgan, 2-rasmda ko'rsatilganidek, bitta operatsiyada sinov qismini kesishga qodir press pichog'i. Press pichog'ining barcha qismlari bir xil tekislikda yotishi kerak.

1-rasm. Sinov qismi tutqichlari

Bu yerda
R radius

2-rasm. Ikki qirrali yirtilish uchun sinov qismi

5 Namuna olish va namunani tayyorlash

5.1 Namuna ISO 2418 ga muvofiq olinadi. ISO 2419 ga muvofiq sinov uchun undan oltita namuna olinadi, uzunroq qirralari tizmaga parallel bo'lgan 3 ta sinov bo'lagi va uzunroq qirralari tizmaga perpendikulyar bo'lgan 3 ta sinov bo'lagi.

Agar bitta lotda ikkitadan ortiq charm yoki charmni sinovdan o'tkazish zarur bo'lsa, umumiy soni har bir yo'nalishda kamida uchta sinov bo'lagi bo'lishi sharti bilan har bir yo'nalishda har bir charm yoki charmdan faqat bitta sinov bo'lagi olinadi.

5.2 ISO 2419 ga muvofiq shartli sinov namunalari.

5.3 ISO 2589 ga muvofiq sinov namunalarining qalinligini o'lchang.

6 Tartib-taomil

6.1 Asbobni sinov qismi ushlagichlarining yuqoriga o'ralgan uchlari bir-biriga ozgina tegib turishi uchun sozlang. Sinov qismini yuqoriga burilgan uchlari ustiga siljiting, shunda uchlari tirqishning tekis qirralariga parallel ravishda yuqoriga burilgan uchlari kengligi bilan tirqish orqali chiqib ketadi. Sinov qismini ushlagichlarga mahkam bosing.

6.2 Sinov bo'lagi yirtilguncha valentlik sinov mashinasini ishga tushiring va yirtish paytida erishilgan maksimal kuchni yozib oling.

6.3 Boshqa sinov qismlari uchun 6.1 va 6.2-bandni takrorlang.

7 Sinov bayonnomasi

Sinov bayonnomasi quyidagilarni o'z ichiga olishi kerak:

- a) ISO 3377 ning ushbu qismiga havola, ya'ni ISO 3377-2;
- b) charmning qalinligi mm;

- c) sinov qismining uzun qirrasi umurtqa pog'onasiga parallel ravishda kesilgan holda nyutondagi o'rtacha yirtilish yuki (N);
- d) sinov buyumining uzun qirrasi umurtqa pog'onasiga perpendikulyar kesilganda nyutondagi o'rtacha yirtilish yuki (N);
- e) o'rtacha ko'z yoshi yuki [ya'ni. c) va d)] ning o'rtacha arifmetik qiymati;
- f) ISO 2419 da ko'rsatilganidek, konditsionerlik va sinov uchun ishlatiladigan standart atmosfera;
- g) ISO 3377 ning ushbu qismida ko'rsatilgan usuldan har qanday og'ishlar;
- h) namunani identifikatsiya qilish uchun to'liq ma'lumotlar va namuna olishga nisbatan ISO 2418 dan har qanday og'ishlar.

Bibliografik ma’lumotlar

SUT 59.140.30